

Kakih šol potrebuje v sedanjem času kmetijski stan?

Spisal Anton Derganc.

(Konec)

V drugi vrsti morajo biti pa ljudske šole na deželi tudi zavodi, v katerih se pripravljajo otroci za dejansko kmetijsko življenje. Ako boče pa učitelj v tem obziru svojo nalogo izvrstno izvršiti, mora biti sam dobro podkovan v kmetijskih gospodarskih znanostih in se na vse strani soznati s kmetijskimi razmerami in gospodarskimi potrebami sploh, osobito pa taistega kraja, kjer slušbuje. Pri poduku mora vse porabiti, kar more pripraviti ljudstvo do prave narodne prosvete; on mora toraj najprvo ozirati se na kmečke potrebe svojih šolskih otrok, povod k temu dajejo mu stotere priložnosti, vsak predmet je zato pripraven. Kar se tiče poduka v posameznih predmetih, mora biti tako praktičen, da bodo potem otroci, ko začno samostojno gospodariti, vse nauke zamogli v dejansko življenje prevesti. — Iz računstva naj daje učitelj deci račune iz kmetijskega življenja, katere bode v različnih slučajih pri kmečkem gospodarstvu lahko porabila; ker se pa z računstvom posebno uri pamet in bistri otročji um, naj pazi učitelj zlasti pri kmečki mladini na to, da pripravlja ravno z računskimi vajami njen um in njeno pamet za praktično življenje, da bode potem znala razumno gospodariti in natančno preračunati vsako najmanjšo podvzetje, ter začela pri krajcarji hraniti in paziti na vsako malenkost pri kmečkem gospodarstvu. Pri čitanji berila zamore učitelj otroke v raznih kmetijskih strokah z mnogovrstnimi, za to pripravnimi vajami posredno podučevati ter jim veselje in pogum dajati za prihodnji kmetijski stan. Najlepšo priložnost za to ima pa učitelj pri zemljepisu in prirodeslovji; tu zamore otroke soznati s kakovostjo zemlje in podnebja njih rojstvenega kraja, s koristnimi, za domačo rabo in za obrtnijo potrebnimi rudninami in rastlinami, s koristnimi in škodljivimi živalimi, z domačimi pridelki v poljedelstvu in sadjereji, tako tudi z domačo obrtnijo, z eno besedo z vsem, kar mu rodi njegova rojstvena zemlja in prinaša domača obrtnost. Na ta način ne vcepljuje pa učitelj svojemu učencu samo veselja do kmetije, marveč tudi ljubezen do daljne in ožje njegove domovine. Vrh tega bi se moral prirodoznanski nauk kolikor mogoče združiti tudi s sadjerejo, da bi se namreč dečki, ki so spolnili uže deseto leto, vadili v požlahnenji sadnega drevja itd. Ker je pa pri gospodarstvu eden najvažnejših faktorjev v hiši gospodinja, katera podpira, kakor pravi uže stari pregovor, tri vogle hiše, mora toraj ljudska šola tudi za dekliško vzgojo na deželi ravno tako, če ne bolj še, skrbeti, kakor za deško. Najprvo se mora pri tej vzgoji gledati na to, da se izrejšajo na naših ljudskih šolah sploh dobre in verne matere, kajti te se dandanes zelo redko nahajajo. Dajte nam dobrih mater in potem se bodo tudi sedanje žalostne družinske razmere takoj predrugačile. V rokah dobre gospodinje počiva blagostanje cele hiše, v rokah matere-gospodinje leži bodočnost vsega naroda, vsaj je materi izročena odgoja dece, „nade domovine“. Kakor bi se morali dečki od 10. leta naprej podučevati uže v sadjereji, bi se morala tudi dekleta v teh letih soznati z najvažnejšimi pravili v gospodinjstvu. Ker pa pri nas na Kranjskem traja šolska dolžnost do 12. leta, da morajo namreč otroci vsakdanjo šolo obiskovati, dokler niso spolnili 12. leto, od tega leta do 14. pa v zimskem tečaju ponavljalno šolo, v kateri se pa ne učé čisto nič novega — zaradi tega je ta šola tudi sploh zelo slabo obiskovana — bi bilo ravno v teh letih neogibno potrebno, da bi se

nauk o umnem kmetijskem gospodarstvu in gospodinjstvu v tej šoli nadaljeval, to se pravi, da bi se ponavljavne šole spremenile v kmetijske nadaljevalne šole, potem bi imele te šole še le pravi pomen.

Zapisnik državnih žrebcev Noriškega plemena, kateri so se nastavili po subvenciji za čas pojatve leta 1882.

Za leto 1882. je nastavljenih na Kranjskem 26 državnih žrebcev, katere imajo zasobniki po subvenciji, in sicer:

V kamniškem okraji 8:

V Imovici 1 rujavec;
v Trzini 1 črnorujavec;
v Vodica 1 črnoglavec;
v Lahovičah 1 rudečkast rujavec;
v Kapljivasi 1 temnorujavec;
v Škrjančevem 1 tigrast podlasičar;
v Beričevem 1 črnoglavec;
v Suhadoljah 1 serec.

V kranjskem okraji 7:

V Stražišči 2, tigrast vranec in lisec;
na Pristavi 1 tigrast vranec;
v Železnikih 1 rudečkast rujavec;
na Praprotni Polici 2, serec in višnjev rujavec;
v Podrečah 1 črnoglavec.

V radoljskem okraji 10:

V Zagorica 1 serec;
v Žerovnici 2, kostanjevec in rudečkast belec;
v Gorjah 2, sivkast belec in rujavec;
v Bistrici 1 kostanjevec;
v Srednji Vasi 1 temen kostanjevec;
na Zgornjem Otoku 2, kostanjevec in svitel rujavec;
v Presrenah 1 črnkast belec.

V ljubljanskem okraji:

Na Pešati 1 kostanjevec.

Zapisnik državnih žrebcev,

kateri so nastavljeni v žrebčarskih postajah za leto 1882.

Za čas pojatve v letošnjem letu je po 16 žrebčarskih postajah razdeljenih 34 žrebcev, in sicer:

V ljubljanskem okraji 10:

Na Selu 2, rujavec angleške mešane krvi, in meden belec, jutrovec iz Štajarskega;
na Studenci 4, belec Lipičan, meden belec Lipičan, svitel rujavec, angleške mešane krvi in svitel lisec Lipičan;
na Vrhniki 2, meden belec Radovčan, mešan jutrovec in temen lisec Norfolčan;
v Horjulu 2, rujavec angleške mešane krvi in svitel rujavec Anglež domačega plemena.

V krškem okraji 8:

V Rakovniku 2, rujavec angleške mešane krvi in rujavec angleški Radovčan;
v Spodnji Brezovici 3, svitel rujavec angleške mešane krvi, belec Lipičan in svitel lisec Lipičan;